

Микола МІРОШНІЧЕНКО

аспірант кафедри

соціально-економічних дисциплін

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0009-0005-0983-1147>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сучасному етапі розвитку української економіки в умовах воєнного стану спостерігається значний спад промислового виробництва, що обумовлює нові виклики для керівництва країни. Серед таких викликів доречно відзначити руйнування інфраструктури, скорочення обсягів діяльності усіх секторів економіки, зниження трудового потенціалу через великий рівень смертності, численність внутрішньо переміщених осіб, відтік кадрів за кордон, мобілізацію та інші несприятливі обставини, з якими стикнулася наша країна. Саме тому питання забезпечення економічної безпеки держави в цілому та в окремих галузях економіки, зокрема промисловій, потребує особливої уваги та є одним з найбільш пріоритетних завдань національної безпеки.

Аналіз наукових джерел свідчить про численні напрацювання щодо теоретичних основ економічної безпеки. Доречно зазначити, що більшість робіт присвячено комплексному дослідженню економічної безпеки, хоча ряд авторів акцентує увагу на різних рівнях економічної безпеки.

Економічна категорія «економічна безпека» є багатовимірним та багатоаспектним поняттям.

У Концепції економічної безпеки України, представленій інститутом економічного прогнозування НАН України, було узагальнено сутність економічної безпеки, яку трактують як здатність національної економіки забезпечити свій вільний, незалежний розвиток, стабільність громадянського суспільства, достатній оборонний потенціал країни за всіляких несприятливих варіантів розвитку подій, а також здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз [4, с. 56].

Економічна безпека держави зазвичай описується як сукупність рівнів економічної безпеки, серед яких виділяють державний (макрорівень), регіональний (мезорівень), рівень економічної безпеки підприємства. У ряді досліджень автори додатково розглядають міжнародний (глобальний), галузевий та особистісний рівень економічної безпеки.

На нашу думку, галузевий рівень економічної безпеки є найменш дослідженим, оскільки вивчається науковцями як складова державної або регіональної безпеки. Галузевий рівень економічної безпеки розглядають такі автори, як І. Баланюк, М. Максимюк, О. Коба та О. Денисов.

Так, І. Баланюк та М. Максимюк вважають економічну безпеку своєрідним «перехідним» поняттям, яке охоплює економічну безпеку країни та підприємств за галузевим спрямуванням [1].

У роботі автора О. Коба економічна безпека галузі розглянута як сукупність відповідних умов, які забезпечують підприємствам галузі економічний розвиток, конкурентоспроможність та захист економічних інтересів [3].

У своєму дисертаційному дослідженні О. Денисов описує поняття «економічна безпека галузі» як «комплекс умов, за яких відбувається економічний розвиток, підвищення рівня підприємств, що функціонують в умовах посиленої дії загроз та дають змогу сформулювати принципово нове бачення процесу забезпечення економічної безпеки галузі» [2].

Дослідження останніх тенденцій функціонування промислової галузі свідчить про те, що діяльність промислових підприємств Україні відбувається в умовах нових викликів та загроз, пов'язаних з воєнним станом, серед яких:

- посилення нових загроз у зв'язку із веденням бойових дій;
- погіршення умов роботи підприємств через окупацію територій, військове вторгнення та фізичне знищення підприємств;
- руйнування інфраструктури;
- зменшення кількості економічно активного населення, залученого до роботи на

підприємствах промислової галузі;

- відсутність можливостей релокації підприємств із зони бойових дій та прилеглих територій;
- пошкодження техніки та обладнання;
- зменшення попиту в регіонах ведення бойових дій та через відтік населення;
- погіршення або порушення логістичних сполучень;
- прискорення темпів інфляції та зростання цін на сировину;
- розбалансування фінансової системи;
- зростання транспортних ризиків тощо.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що діяльність промислових підприємств в одних регіонах країни зруйнована повністю, в інших – поновлена частково, але важливість пошуку шляхів забезпечення економічної безпеки промислової галузі і досі актуальна, оскільки роль цієї галузі у процесі сучасного функціонування та відновлення країни є вкрай важливою. Саме тому одним із стратегічних напрямів розвитку країни є розробка дієвих механізмів та заходів щодо забезпечення належного рівня функціонування промислової сфери. До переліку відповідних заходів мають увійти такі:

- створення дієвих механізмів управління економічною безпекою на державному та регіональному рівнях;
- модернізація промислової галузі;
- впровадження передових технологій та матеріалів у промисловість, розширення інфраструктури промислового виробництва в інвестиційній, науково-інноваційній та інституційній сферах;
- залучення іноземних фахівців для посилення рівня кадрового потенціалу промислових підприємств;
- удосконалення стандартів виробництва промислової продукції, тощо.

1. Баланюк І. Ф., Максимюк М. М. Види економічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2016. № 1 (47). С. 142-145.
2. Денисов О. Є. Економічна безпека галузей промисловості в системі економічної безпеки держави: дис. ... д-ра. екон. наук: 21.04.01. Київ, 2019. 496 с.
3. Коба О. В. Поняття та значення економічної безпеки галузі. *Розвиток транспортної інфраструктури як драйвер економічного зростання галузей економіки*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24 березня 2023 р.). Львів; Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 59-62.
4. Концепція економічної безпеки України. К. : Логос, 1999. 56 с.

Антон ОГІЄНКО

аспірант кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Державного біотехнологічного університету
(м. Харків, Україна)
<https://orcid.org/0009-0004-6153-8469>

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільське господарство є однією з основних галузей економіки, що забезпечує продовольчу безпеку країни та сприяє розвитку інших секторів економіки. Однак сільськогосподарські підприємства стикаються з численними викликами, такими як коливання ринкових цін, природні катастрофи, зміни в кліматичних умовах, а також нестабільність економічної ситуації в країні. Для забезпечення стійкого розвитку підприємств цієї галузі важливим аспектом є фінансово-економічна безпека, яка дозволяє знижувати вплив ризиків і забезпечити сталість економічних результатів.

Фінансово-економічна безпека сільськогосподарського підприємства – це стан, за якого підприємство здатне ефективно функціонувати в умовах економічної нестабільності, зберігаючи достатню ліквідність, платоспроможність і рентабельність. Вона охоплює низку факторів, таких як управління фінансовими ризиками, створення резервів для покриття